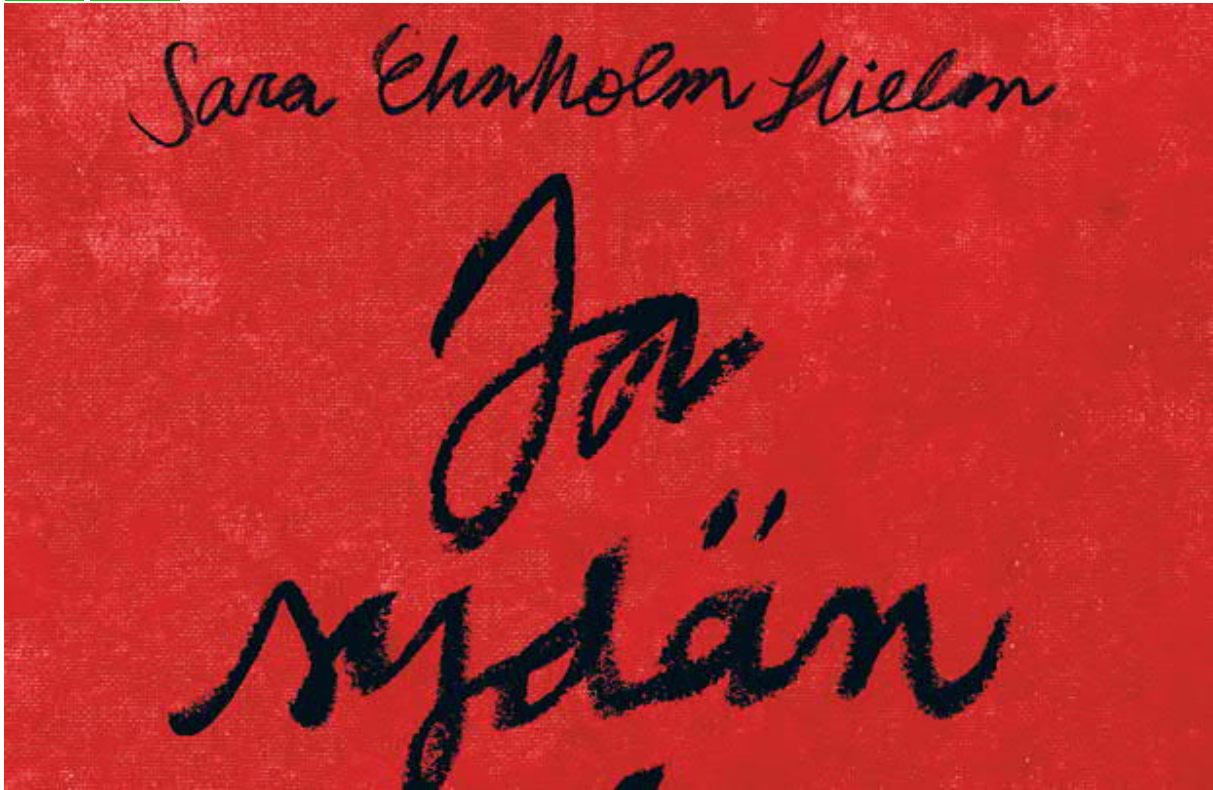

Sara Ehnholm Hielm: Ja sydän oli minun

[AM/31 ADMIN](#)

LIISAMARI SEPPÄLÄ – 25.1.2019

Sara Ehnholm Hielmin esseekokoelman *Ja sydän oli minun* kehyyksenä toimii vuosi Roomassa. Kuusihenkinen perhe muuttaa vuodeksi Italian pääkaupunkiin kissansa ja vanhan koiransa kanssa. Suomenruotsalainen nainen elää unelmaansa ja kirjoittaa apurahalla ikuisessa kaupungissa. Virkavapaalla olevan kustannustoimittajan vuoden työn lopputuloksena syntyy esseitä lukemisesta ja kirjoittamisesta. Toki heinäkuussa perhe matkustaa Suomeen ja nauttii perinteisestä kesälomasta suvun kesäpaikassa Kaukaluodolla.

Minua kiinnostaa eniten essee suomenruotsalaisesta kustannusmaailmasta. Aiemmin en ollut edes ajatellut ruotsinkielisen kirjallisuuden julkaisemisen ongelmia Suomessa. Voiko suomenruotsalaisesta kulttuurista todella sanoa, että se on jotain ilmiselvästi katoavaa? (150) Olen juuri lukenut Maria

Turtschaninoffin *Naondelia* ja nyt saan tietää teoksesta ja kirjailijasta kiinnostavia taustoja. Turtschaninoff sai vuonna 2014 Finlandia Junior -palkinnon, ja Ehnholm Hjelms on hänen kustannustoimittajansa. Ehnholm Hielm kertoo saavansa palkkaa siitä, että lukee. Hänellä on unelmatyö, johon liittyy myös suuri vastuu vähemmistön taiteesta ja kirjallisuudesta.

Koska Ehnholm Hielm tekee työtä myös lasten- ja nuortenkirjallisuuden kanssa, on hän myös ajatellut, mistä nuoret pitävät ja millaista kirjallisuutta lapsille julkaistaan. Esseet saavat minut myös muistelemaan sitä, mitä itse luin lapsena ja millaiset teokset tekivät minuun suurimman vaikutuksen.

Elena Ferranten teoksista puhutaan monessa esseessä. On hauska ajatella, että Ehnholm Hielm vie koko perheensä Napoliin niihin kaupunginosiin, joista puhutaan Ferranten neliosaisessa Napoli-sarjassa. Myös Lilan kenkäkaupan paikka etsitään ja löydetään.

Yllättäen Italia on myös Roomaan muuttaneen Jhumpa Lahirin kiinnostuksen kohde. En ollut tiennyt, että Pulitzer-palkittu kirjailija on kirjoittanut teoksia myös italiaksi. Lahiri on siis opetellut italiaa niin paljon, että voi kirjoittaa ja julkaista sillä. Ehnholm Hielm puhuu Lahirin halusta tulla toiseksi uuden kielen avulla (62). Lahiri on omasta mielestään iloisempi, avoimempi ja positiivisempi Italiassa kuin Amerikassa. Uutta kieltä ja kulttuuria opiskellessaan Lahiri siis haluaa sekä muuttua että etsiä itselleen uutta identiteettiä. Hän työskentelee epämukavuusalueella, eikä paluuta entiseen ole. Essee saa minut toivomaan, että Lahirin teoksia käännettäisiin suomeksi pian lisää. Nyt puuttuu siis ainakin omaelämäkerrallinen esseekokoelma *In altre parole* (Toisin sanoen).

Jhumpa Lahiri taas käy kielen kimppuun kuin raivotar – hän pinnistelee ja on onnellinen ymmärtäessään enemmän, kärsii epäonnistuksessaan ja yrittää sitkeästi uudelleen. Italiassa hän on iloisempi, hymyilee enemmän ja on aina aktiivinen: lukee, puhuu, kerää sanoja, käy keskustelunopettajansa tunneilla. Hän näkee sen elämäntehtävänsä, pyhiinvaellusmatkanaan. Itse vasta nuuhkin kieltä sieltä täältä lohduttautuen sillä, että vielä palaan (niin olen ajatellut kaikesta elämässäni, lohduttautunut sillä, että aikaa on. Jonakin päivänä se lakkaa pitämästä paikkansa). Vuosi on liian lyhyt, en ehdi sekä oppia uutta kieltä että kirjoittaa. (69)

Ehnholm Hielm osoittaa esseekokoelmassaan sekä lukeneisuutensa että pitkän uransa kirjoittajana. Hän osoittaa Simone de Beauvoirin *Mandariineille* yhden kokonaisen esseen. Karl Ove Knausgårdia käsitellään monessa esseessä. Knausgårdin kustannustoimittajan Geir Gulliksenin romaanikin mainitaan. Esseekokoelmaan on sisällytetty Hufvudstadbladetissa vuonna 2014 julkaistu essee Knausgårdista.

Olli Löytty pohtii Johanna Venhon toimittamassa teoksessa *Mitä essee tarkoittaa?* näin:

Essee on metodi. Sen avulla voi pohtia ja pyöritellä ideoita, rakennella vaihtoehtoisia ajatusmalleja, hioa hypoteeseja, kokeilla esioletusten käyttökelpoisuutta, käännellä ja väännellä etsiä langanpäitä, purkaa ja koota. (86)

Essee on tekstilajina ilmiselvästi Ehnholm Hielmille tuttu entuudestaan. Ilmaisuu on selkeää ja teksti kulkee loogisesti eteenpäin. Vaikka löydetty langanpätkät ovat eripituisia, niin lukijan on helppo seurata kirjoittajan ajatuksia ja tekoja.

Teoksessaan Ehnholm Hielm siteeraa usein ja lomittaa sitaattinsa oman elämänsä ja elämäntilanteensa kanssa. Puhuessaan Yeatsin runosta ”Kun olet vanha” hänen ajatuksensa päätyvät lopulta Italiaan: ”Missään maailmassa ei rapistunut ole niin kaunista kuin Roomassa.” (231) Kokoelma onkin hyödyllinen myös niille, jotka haluavat tutustua esitettyihin ajatuksiin myös perusteellisemmin, sillä teoksen lopussa on kolmen sivun mittainen kirjallisuusluettelo.

”Essee on vapaasti assosioivaa hengen leikkiä, jossa ei yleensä pyritä lopullisiin synteeseihin”, kuten Hosiailuoma sanoo *Kirjallisuuden sanakirjassaan* (216). Pidän niistä reiteistä, joita Sara Ehnholm Hielm löysi Roomassa vuonna 2015. Kokoelmaan on mahtunut mukaan pakolaistilanne ja paavi Franciscus: Ehnholm Hielm ottaa kantaa voimakkaasti.

Ja sydän oli minun on kiinnostava teos kaikille niille, jotka lukevat ja/tai kirjoittavat. Mukana ovat niin kirjoittamisen tuska kuin häpeäkin. Ehnholm Hielm arvioi luomisen suhdetta analysointiin ja tutkimiseen. Hän on yksi niistä jotka osoittavat, että itsensä ilmaiseminen ei ole helppoa kenellekään, joka ryhtyy työhön tosissaan.

Sara Ehnholm Hielm: *Ja sydän oli minun (Och hjärtat, det var mitt)*. Suom. Kaisa Sivenius. Teos & Förlaget 2018. 299 sivua

Yrjö Hosiailuoma: *Kirjallisuuden sanakirja*. WSOY. 2003.

Johanna Venho (toim.): *Mitä essee tarkoittaa?* Savukeidas 2012.